

Franz Kafka (3 iulie 1883–3 iunie 1924) a fost un scriitor evreu de limbă germană. Născut într-o familie relativ înstărită din Praga, Kafka a urmat dreptul la universitatea pragheză Karl Ferdinand. Aici l-a cunoscut, la sfârșitul primului an de studiu, pe Max Brod, care avea să-i rămână prieten pe viață și să-i publice postum textelete neterminate. Începând din 1907, Kafka a lucrat timp de mai mulți ani în companii de asigurări, făcând o muncă pe care o disprețuia, deși era apreciat profesional. A început să scrie în timpul liber, și, treptat, creația literară a devenit o preocupare consecventă și pasionată. A publicat în timpul vieții numai povestiri (între ele, *Verdictul*, compusă într-o singură noapte, *Colonia penitenciară* și famoasa *Metamorfoza*, apărută în 1915), inițial în diferite reviste literare, apoi strânse, în parte, în două volume, *Contemplare* (1912) și *Un doctor de țară* (1919), care nu au avut mare răsunet. În 1917, scriitorul a fost diagnosticat cu tuberculoză, nevindecabilă la vremea aceea. A murit în 1924, într-un sanatoriu de lângă Viena. Ultima culegere de povestiri îngrijită de el însuși a apărut la câteva luni după moartea sa, în 1924, sub titlul *Un artist al foamei*. Dezinteresat de fama literară, scriitorul și-a ars aproximativ 90% din manuscrise. Max Brod, care a păstrat mare parte din textelete neterminate ale lui Kafka, nu i-a respectat însă dorința ca acestea să fie arse și a publicat romanul *Procesul* (1925), *Castelul* (1926) și *America* (1927). Operele sale au devenit famoase la scurt timp după publicarea postumă, influențând scriitori precum Jean-Paul Sartre, Albert Camus sau Gabriel García Márquez și intrând în canonul literar major al modernității.

FRANZ KAFKA

PROCESUL

Traducere din limba germană
de Miruna Bolocan

CAPITOLUL ÎNTÂI

Arestarea. Discuție cu doamna Grubach, apoi cu domnișoara Bürstner	5
---	---

CAPITOLUL AL DOILEA

Primul interogatoriu	43
----------------------------	----

CAPITOLUL AL TREILEA

În sala goală de ședințe. Studentul. Grefa tribunalului	63
--	----

CAPITOLUL AL PATRULEA

Prietenă domnișoarei Bürstner	93
-------------------------------------	----

CAPITOLUL AL CINCILEA

Bătăușul	103
----------------	-----

CAPITOLUL AL ȘASELEA

Unchiul. Leni	112
---------------------	-----

CAPITOLUL AL ȘAPTELEA

Avocatul. Industriașul. Pictorul	138
--	-----

CAPITOLUL AL OPTULEA

Negustorul Block. Concedierea avocatului.....	199
---	-----

CAPITOLUL AL NOUĂLEA

În catedrală	238
--------------------	-----

CAPITOLUL AL ZECELEA

Sfârșitul.....	265
----------------	-----

Der Prozess
Franz Kafka

Carte Pentru Toți este o divizie a
Grupului Editorial Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București,
România
tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777

Procesul
Franz Kafka
Copyright © 2019 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și filii
Redactor: Alexandra Diaconescu
Corector: Sabrina Florescu
Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress:
Bogdan Coscaru

Descrierea CIP a Bibliotecii
Naționale a României
KAFKA, FRANZ
Procesul / Franz Kafka; trad. din
lb. germană: Miruna Bolocan –
București: Litera, 2019
ISBN 978-606-33-3529-7
I. Bolocan, Miruna (trad.)
821.111

CAPITOLUL ÎNTÂI ARESTAREA. DISCUȚIE CU DOAMNA GRUBACH, APOI CU DOMNIȘOARA BÜRSTNER

Cineva trebuie să-l fi calomniat pe Josef K., căci, fără să fi făcut ceva rău, a fost arestată într-o dimineață. Bucătăreasa proprietăresei sale, doamna Grubach, care-i aducea micul dejun în fiecare dimineață devreme, către ora opt, nu a venit, lucru care nu se mai petrecuse niciodată până acum. K. a mai așteptat un moment, a privit-o de pe perna sa pe bătrâna doamnă care locuia vizavi de el și care-l observa cu o curiozitate neobișnuită, însă câteva clipe mai târziu, deopotrivă de înstrăinat și de flămând, a sunat. Chiar în acel moment a ciocănit cineva la ușă, și un bărbat, pe care nu-l mai văzuse niciodată în această locuință, a intrat. Era zvelt și totuși bine făcut, purta un costum care, aidoma celor de călătorie, era prevăzut cu diverse cute, buzunare, catarame, nasturi și o centură și ca urmare i se părea deosebit

de practic, fără să-i fie prea clar scopul căruia îi servea.

Respect pentru oameni și cărți

– Cine sunteți dumneavoastră? a întrebat K. ridicându-se pe jumătate în pat. Bărbatul a trecut însă peste întrebare, ca și cum ar fi fost ceva firesc, și a spus:

– Dumneavoastră ati sunat?

– Anna trebuie să-mi aducă micul dejun, a spus K. în timp ce încerca, mai întâi în tacere, cu atenție și chibzuință, să-și dea seama cine era de fapt bărbatul. Însă acesta nu s-a expus prea mult privirilor sale, ci s-a îndreptat spre ușă, pe care a întredeschis-o pentru a-i spune cuiva care stătea în mod evident chiar în spate:

– Vrea ca Anna să-i aducă micul dejun.

A urmat un râs scurt din camera de alături, iar după sunet nu putea fi sigur dacă nu erau cumva mai multe persoane implicate. Cu toate că străinul n-ar fi putut afla din acel râset nimic ce să nu fi știut dinainte, i s-a adresat lui K. pe tonul unei comunicări oficiale:

– Este imposibil!

– Ar fi ceva nou, i-a replicat K. sărind din pat și trăgându-și repede pantalonii. Vreau totuși să văd ce fel de persoane sunt în camera de alături și cum îmi va da socoteală doamna Grubach pentru acest deranj.

I-a trecut imediat prin minte că n-ar fi trebuit să zică asta cu voce tare, deoarece îi recunoștea astfel străinului un drept de supraveghere, dar pe moment nu i se mai părea important. Celălalt înțelesese totuși exact, căci i-a spus:

– N-ati vrea să rămâneți mai bine aici?

– Nu vreau nici să rămân, nici să-mi adresați cuvântul, atâtă vreme cât nu vă prezentați.

– Aveți dreptate, a spus străinul îndreptându-se spre ușă ca s-o deschidă.

În camera de alături, în care K. a pășit mai încet decât voia, la prima vedere lucrurile erau aranjate aproape la fel ca în seara precedentă. Era sufrageria doamnei Grubach, și poate că în această încăpere umplută până la refuz cu piese de mobilier, dantelării, porțelanuri și fotografii era astăzi ceva mai mult loc decât de obicei, însă nu-ți puteai da seama imediat, mai ales că schimbarea principală consta în prezența unui bărbat care stătea în fața ferestrei deschise cu o carte în mână; și-a ridicat ochii din ea ca să-l privească.

– Ar fi trebuit să rămâneți în camera dumneavoastră! Nu v-a spus oare Franz?

– Ba da, dar ce vreți de la mine? a întrebat K. uitându-se la noua sa cunoștință, pe nume Franz, care rămăsesese în pragul ușii.

Prin geamul deschis o zărea din nou pe bătrâna doamnă care, dintr-o curiozitate cu adevărat senilă, se postase la fereastra din față ca să nu piardă nimic din desfășurarea evenimentelor.

– Vreau totuși ca doamna Grubach..., a spus K.

A făcut o mișcare ca și cum ar fi vrut să se smulgă dintre cei doi bărbați, deși aceștia stăteau la distanță de el, și a dat să plece.

– Nu, a spus bărbatul de la fereastră aruncând carte pe o măsuță și ridicându-se. Nu aveți voie să plecați. Sunteți arestat.

– Se vede că da, a spus K. **Și de ce oare?** a întrebat el imediat.

– Nu suntem aici ca să vă spunem asta. Mergeți în camera dumneavoastră și aşteptați. Ancheta a fost inițiată, veți afla totul la timpul potrivit. Îmi depășesc atribuțiile când vă vorbesc aşa de prietenos. Dar sper că nu aude nimeni altcineva în afară de Franz, care, la rândul lui, împotriva tuturor instrucțiunilor, vă tratează cu prietenie. Dacă și mai departe veți avea la fel de mult noroc ca la desemnarea paznicilor dumneavoastră, atunci puteți fi încrezător.

K. a vrut să se aşeze, dar abia acum a observat că în toată încăperea nu era nimic pe care să se poată sta jos, în afara fotoliului de la fereastră.

– Veți recunoaște mai târziu cât adevăr este în aceste cuvinte, a spus Franz, și în clipa următoare s-a îndreptat spre el simultan cu tovarășul său.

K. a fost extrem de surprins, mai ales de cel de-al doilea bărbat, care l-a bătut pe umăr în mai multe rânduri. Amândoi i-au examinat cămașa de noapte și au spus că urma să îmbrace o cămașă mult mai proastă, dar ei aveau s-o păstreze pe aceasta cu grija, la fel ca pe restul lenjeriei, și aveau să i-o restituie dacă totul se încheia favorabil pentru el.

– Este mult mai bine să ne dați nouă lucrurile în pază, au adăugat ei, deoarece la magazie se comit deseori fraude; în plus, acolo toate lucrurile se scot la vânzare după o anumită perioadă, fără să se țină cont dacă procesul respectiv este la final sau nu. **Și cât durează** totuși asemenea procese, îndeosebi în ultimul timp! În cele din urmă, magazia v-ar remite suma

rezultată din vânzare, dar în primul rând aceasta va fi foarte scăzută, deoarece nu este decisivă valoarea ofertei, ci aceea a mitei, și în al doilea rând, după cum ne-o arată experiența, aceste sume se reduc odată cu trecerea anilor, pe măsură ce sunt date mai departe din mâna în mâna.

K. nu era deloc atent la discurs, pentru că dreptul de proprietate asupra lucrurilor sale, pe care probabil încă îl mai avea, nu valora prea mult pentru el, acum părându-i-se mult mai important să primească mai multe clarificări legate de situația sa; în prezența acestor oameni nu putea nici măcar să gândească, tot mereu burta celui de-al doilea gardian – nu puteau fi decât gardieni – se împingea în el cu o amabilitate formală, apoi a văzut că acestui corp mare nu i se potrivea deloc fața uscată, osoasă, cu nasul ferm din profil, care părea să se înțeleagă separat cu celălalt gardian din față lui. Ce fel de oameni erau aceștia? Despre ce vorbeau? Cărora autorități le dădeau ascultare? K. trăia totuși într-un stat de drept, peste tot domnea pacea, toate legile erau respectate, cine îndrăznea să năvălească peste el în locuința sa? Fusese mereu înclinat să ia totul cât mai ușor posibil, să se teamă de cel mai rău lucru cu putință abia când cel mai rău lucru cu putință se manifesta, să nu-și facă griji pentru viitor nici chiar atunci când amenințarea plutea în aer. Acum însă nu i se părea o atitudine corectă; poate că era doar o glumă, o glumă grobiană, pe care să i-o fi pregătit-o din motive necunoscute colegii de la bancă, pentru că astăzi împlinea treizeci de ani, era, bineînțeles, posibil; poate avea

nevoie doar de puțină înțelepciune ca să le râdă paznicilor în față și ei ar fi râs la rândul lor, poate erau comisionarii de la colțul străzii, nu arătau diferit; cu toate acestea, de când dăduse cu ochii de gardianul Franz se hotărâse să nu scape din mâna nici cel mai mic avantaj pe care-l putea avea în fața acestor oameni. Dacă mai târziu s-ar fi spus despre el că nu înțelesese gluma, nu era atât de grav; fără să fie dintr-acei care au obiceiul să învețe din experiență, își amintea de acele cazuri neimportante în care el, spre deosebire de prietenii săi, se purtase imprudent și drept consecință fusese pedepsit. Nu trebuia să i se întâpte din nou, cel puțin nu de această dată; era o comedie, aşa voia să o trateze. Era încă liber.

– Îmi permiteți, a rostit el continuându-și cu pas grăbit drumul printre paznici.

– Pare să fie rațional, a auzit în urma lui.

Ajuns în camera sa, a deschis imediat sertarele biroului, totul era în ordine, dar, de emoție, în primul moment nu și-a putut găsi actele de identitate pe care le căuta. În cele din urmă și-a găsit permisul de biciclist și a vrut să meargă cu el la unul dintre gardieni, dar apoi i s-a părut că hârtia era prea neînsemnată, aşa că a căutat mai departe până și-a găsit certificatul de naștere. Când s-a întors în camera alăturată, ușa de vizavi se deschise și doamna Grubach se pregătea să intre. A fost vizibilă doar o clipă, căci, îndată ce l-a recunoscut pe K., și-a cerut scuze jenată și a dispărut închizând ușa cu mare precauție.

– Intrați, vă rog, a mai putut spune K.

Stătea în mijlocul încăperii, cu actele în mâna, privind spre ușa ce rămânea închisă; a tresărit la un apel de-al gardienilor, care stăteau la măsuță în fața ferestrei deschise și, după cum își dădea el seama, ii savurau micul dejun.

– De ce nu a intrat? a vrut K. să știe.

– Nu are voie, a spus gardianul cel gras. Doar sunteți arestat!

– Cum pot să fiu arestat? și chiar în acest mod?

– Deci o luăți de la început, a comentat gardianul în timp ce înmuia o felie de pâine cu unt în borcanelul cu miere. La astfel de întrebări nu răspundem, i-a spus lui K.

– Aici sunt actele mele, arătați-mi-le pe ale dumneavoastră și, întâi de toate, mandatul de arestare.

– Of, Doamnel! a făcut gardianul. Nu puteți accepta situația și păreți neînțelegător.

– Așa este, credetă-ne, a intervenit Franz, și, în loc să ducă la gură ceașca cu cafea pe care o ținea în mâna, l-a fixat pe K. cu o privire lungă, probabil plină de înțelesuri, dar de nedescifrat.

K. s-a lăsat prins fără să vrea în acest schimb de priviri cu Franz; în cele din urmă, a lovit cu palma în actele sale și a spus:

– Aici sunt legitimațiile mele.

– Dar ce ne interesează pe noi? a strigat acum paznicul cel gras. Vă supărați mai ceva ca un copil. Ce vreți? Vreți să ajungeți aşa de repede la finalul procesului astuia blestemat încât discuția cu noi, gardienii, despre legitimații și mandatul de arestare? Noi suntem niște angajați mărunți care nu se pricep

la legitimații și care nu au altceva de făcut în legătură cu problema dumneavoastră decât să vă păzească zece ore pe zi, lucru pentru care suntem plătiți. Asta e tot. Știm însă că înaltele autorități în al căror serviciu ne aflăm anchetează cu mare minuție motivele înainte de a dispune o astfel de arestare. Aici nu există greșală. Autoritățile noastre, atât cât le cunosc, și cunosc doar gradele cele mai de jos, nu sunt din cele care să caute cu orice preț vina populației, ci, după cum prevede legea, sunt atrase de delictele și atunci intervin trimițându-ne pe noi, gardienii. Aceasta este legea. Unde ar fi eroarea?

– Nu cunosc această lege, a replicat K.

– Cu atât mai rău pentru dumneavoastră, a spus gardianul.

– Există doar în mintile voastre, a zis K.

Ar fi vrut să găsească o cale de a se furia în gândurile lor, ca să le întoarcă în favoarea lui sau măcar să le înțeleagă. Dar gardianul nu i-a dat nici o explicație, mulțumindu-se să spună:

– Veți simți asta pe pielea dumneavoastră.

În acel moment, Franz s-a amestecat în vorbă:

– Vezi tu, Willem, dânsul recunoaște că ignoră legea, dar totodată afirmă că este nevinovat.

– Ai foarte mare dreptate, dar nimic nu-l face să înțeleagă, a spus celălalt.

K. a rămas tacut. „Oare ar trebui să mă îngrijorez de pălvărăgeala acestor slujbași mărunți, întrucât recunosc ei însăși că asta sunt? și-a zis el. În orice caz, ei vorbesc despre niște lucruri pe care nu le cunosc deloc. Siguranța lor nu se explică decât prin prostie.

Câteva vorbe pe care le-aș schimba cu un funcționar de rangul meu ar face totul incomparabil mai clar decât cele mai lungi discuții cu aceștia.“

A început să se plimbe de colo, colo prin partea liberă a încăperii și a observat că vizavi bătrâna doamnă adusese la fereastră un moșneag pe care-l ținea de mijloc.

Trebuia să pună capăt acestei puneri în scenă:

– Duceți-mă în fața superiorului dumneavoastră, a cerut el.

– Când va dori asta; nu mai devreme, a spus gardianul pe nume Willem. Și acum vă sfătuiesc să mergeți în camera dumneavoastră, să vă liniștiți și să așteptați măsurile ce se vor dispune în ceea ce vă privește. Vă sfătuim să nu vă mai faceți gânduri inutile, ci mai degrabă să vă adunați puterile, căci veți avea nevoie. Nu ne-ați tratat aşa cum ar fi meritat demersul nostru. Ați uitat că, cel puțin deocamdată, noi suntem oameni liberi în raport cu dumneavoastră, acest fapt nefiind unul de neglijat. Cu toate acestea suntem dispuși, în cazul în care aveți bani, să vă aducem de la cafeneaua de pește drum un mic dejun modest.

Fără să răspundă acestei oferte, K. a stat o clipă pe gânduri. Poate că n-ar fi îndrăznit să-l împiedice dacă deschidea ușa camerei alăturate sau chiar a vestibulu-lui; poate că asta ar fi fost cea mai simplă soluție, să forțeze lucrurile. Sau poate că s-ar fi repezit să-l prindă și să-l pună la pământ, situație în care și-ar fi pierdut bruma de superioritate pe care o mai avea. Era preferabil să aștepte soluția mai puțin nesigură pe

care urma să-o aducă în mod necesar cursul firesc al evenimentelor, aşa că a mers înapoi în camera sa fără ca el sau gardienii să mai rostească vreun cuvânt.

S-a aruncat pe pat, luând de pe măsuța de toaletă mărul frumos pe care și-l pregătise de cu seară pentru micul dejun. Acum, la asta se rezuma micul său dejun, și de la prima mușcătură a hotărât că era mult mai gustos decât micul dejun de la cine știe ce cafenea mizerabilă pe care l-ar fi putut primi prin bună-voința paznicilor săi. Se simțea în formă și era încrezător; deși lipsise de la serviciu în acea dimineață, absența avea să-i fie motivată ușor, ținând cont de funcția relativ înaltă pe care o ocupa. Trebuia oare să prezinte ceea ce i se întâmplase drept scuză? S-a gândit să o facă. Dacă nu-l credeau, lucru oarecum firesc, ar fi putut să-i aducă drept martori pe doamna Grubach sau pe cei doi bătrâni de vizavi, care erau acum în marș spre fereastra din dreptul camerei sale. Punându-se în locul paznicilor săi, s-a gândit că era surprinzător că-l trimisese în cameră și-l lăsaseră singur acolo, unde avea zeci de posibilități să se sinucidă. Concomitent, de această dată urmându-și șirul gândurilor, se întreba ce motiv ar fi putut avea să-o facă. Doar pentru că cei doi de alături îi mâncau micul dejun? Ar fi fost aşa de stupid să-și pună capăt zilelor, încât și dacă ar fi vrut să-o facă, n-ar fi fost în stare, părându-i-se mult prea absurd. Dacă limitarea intelectuală a paznicilor n-ar fi fost atât de evidentă, ar fi putut accepta că, urmând același raționament, consideraseră că nu era nici un pericol să-l lase singur. Puteau foarte bine să-l privească, dacă asta

voiau, cum mergea spre dulăpriorul de perete în care păstra un snaps bun, cum a golit mai întâi un păhărel ca înlocuitor pentru micul dejun și cum s-a decis să bea și un al doilea ca să-și dea curaj, din pură precauție pentru situația improbabilă în care ar fi avut nevoie de curaj.

Un glas din camera de alături l-a speriat atât de tare, încât și-a lovit dinții cu paharul.

— Vă cheamă inspectorul!

N-ar fi bănuit că paznicul Franz ar fi putut scoate un asemenea tipărat scurt, tăios, cazon. Tipărtul îl spriase, nu ordinul, care era chiar bine-venit.

— În sfârșit, a strigat el, după care a închis dulapul din perete și s-a grăbit în camera alăturată. Acolo, cei doi paznici l-au trimis înapoi, de parcă ar fi fost de la sine înțeles că trebuia să se întoarcă.

— Ce gândiți? au strigat. Vreți să vă prezentați în cămașă în fața inspectorului? O să vă bată, la fel și pe noi!

— Lăsați-mă, la dracu'! a răcnit K., care fusese deja împins până la dulapul cu haine. Dacă năvăliți peste mine în pat, nu vă puteți aștepta să apar în costum.

— Nu e vina noastră, au spus paznicii, care deveneau aproape triști ori de câte ori K. împăcea și, în egală măsură, îl ajuta cât de cât să se dezmeticească.

— Ceremonii ridicolе! a mormăit el, dar își luase deja haina de pe scaun; a ținut-o o clipă cu ambele mâini, așteptând parcă încuviințarea gardienilor. Ei au clătinat din cap.

— Trebuie să fie o haină neagră.